

Васильєв Олексій Вікторович

д. е. н., професор

завідувач кафедри економіки і оцінки майна підприємств

Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

м. Харків, Україна

Потьомкін Юрій Сергійович,

доцент кафедри економіки підприємства Харківського гуманітарного

університету «Народна українська академія»

м. Харків, Україна

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ОЦІНКУ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Сучасна оціночна діяльність, що охоплює широкий спектр оцінки об'єктів виражених у матеріальній та нематеріальній формах, особливу увагу приділяє цінним паперам та корпоративним правам (КП), як носіям спеціальних прав і обов'язків для учасників інвестиційного процесу. Оцінка таких специфічних інструментів являє собою певну послідовність дій по вивченню ринку обігу об'єктів оцінки, правового забезпечення їх функціонування і вплив різних факторів на формування ціни об'єкта.

На оцінку КП можуть впливати різні чинники: внутрішні та зовнішні (як в залежності від технічного, економічного та соціального стану підприємства так і впливу зовнішнього ринкового і державної середовища); економічні і соціальні (фінансове, інвестиційне та загальноекономічний стан підприємства, стосунки у трудовому колективі, наявність соціальних пакетів, рівень взаємовідносин з адміністрацією); організаційні та інформаційні (потреба в оціночній вартості, як всього підприємства (бізнесу), так і його окремих корпоративних прав, відповідність номінальної звітності фактичному стану справ, готовність до співпраці, інформаційна прозорість).

В цілому, основні групи чинників, що впливають на оцінку вартості підприємства, представлені на рис. 1.

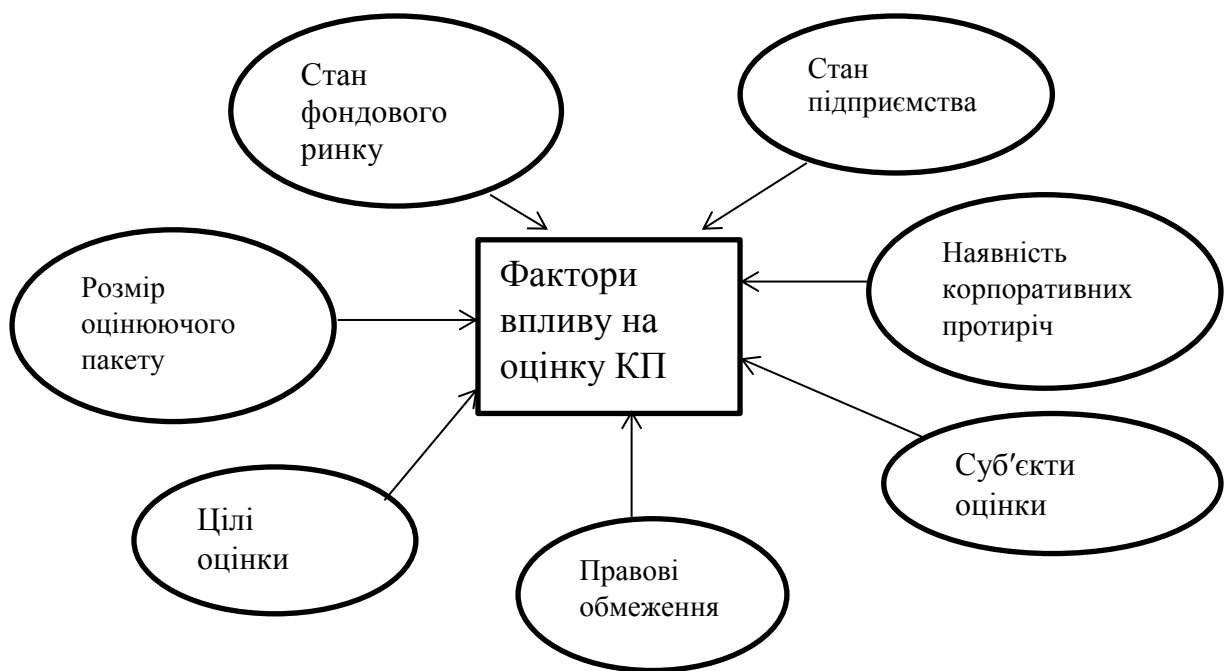

Рис. 1 Фактори впливу на оцінку корпоративних прав.

1. Стан фондового ринку є важливим фактором впливу як на цінність конкретного корпоративного підприємства, акції якого розповсюджуються на організованому фондовому ринку так і для інвестиційної оцінки галузі, регіону, держави в цілому. Залучення фінансових ресурсів, впровадження нових торговельних технологій, розповсюдження сучасних фондових інструментів можливе лише при розвинутому фондовому ринку, створення відповідної інфраструктури.

2. Економічний, соціальний та мабуть моральний стан підприємства та його колективу значно впливають на оцінку його матеріальних та нематеріальних активів, сприяють його внутрішньому розвитку і зовнішній інвестиційній привабливості.

3. Наявність нерозв'язних корпоративних протиріч зазвичай згубно впливають не тільки на можливу оцінку вартості підприємства але і на подальше його існування як суб'єкт господарської діяльності. До таких протиріч відносять: протиріччя між індивідуальними інтересами співвласників та корпоративним характером управління; протиріччя між можливостями більшості та правами меншості; протиріччя між власниками

корпорації та вищим менеджментом; протиріччя між обмеженою відповідальністю учасників корпорації та інтересами суспільства.

4. Залежно від суб'єкта оціночної діяльності, який проводить процедури за визначенням вартості підприємства, можливе значне коливання ціни об'єкта. Важливим фактором впливу на вартість підприємства є об'єктивність і не упередженість незалежного оцінювача, його досвід і кваліфікація.

5. Існуючі правові обмеження при проведенні і утвердженні вартості підприємства, зачіпають сферу оцінки державних об'єктів (підприємств з державною часткою участі), підприємств специфічної сфери діяльності і об'єктів з не ринковим статусом, для яких могли застосовуватись спеціальні методи оцінки майна.

6. В залежності від цілей оцінки, її замовників і використаних підходів, можливі різноманітні процедури і відповідно різноманітні цінові параметри вартості об'єктів. Незалежна оцінка корпоративних прав частіше всього проводиться у випадках продажу підприємства (або його частки); прийняття управлінського рішення; для пред'явлення в суді.

7. Розмір оціночного пакета акцій корпоративного підприємства суттєво впливає на вартість угоди. Чим більше пакет для продажу, тим більше його ціна, відповідно зі специфічним набором прав, які законодавчо закріплені для кожного такого пакета. Умовні назви пакетів корпоративних прав: міноритарний, блокуючий, контрольний, визначають обсяг впливу на діяльність суб'єкта підприємницької діяльності.

Перераховані фактори впливу на вартість корпоративних прав, в сукупності дозволяють вирішувати завдання об'єктивної оцінки підприємств, їх залежності від зовнішніх і внутрішніх факторів, враховувати напрям розвитку, економічну і соціальну середу, правові особливості організації діяльності.

Література:

1. Закон України „Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні„, від 12.07.2001 № 2658-14 // Відомості Верховної Ради України. – 2001.– №47. – 251с.
2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. // ВВР. – 2008. – №50–51. – Ст. 384.
3. Васильєв О.В., Стратегічні напрями розвитку вітчизняної моделі корпоративного управління / О.В. Васильєв, Ю.С. Потьомкін // У кн: Корпоративне управління: процеси, стратегії, технології: колективна монографія / За заг. ред. К.С.Шапошникова та ін. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. – 536 с.
4. Оценка имущества и имущественных прав в Украине :Монография / Под ред. Лебедь Н.П., - К.: ООО”ИИФ Принт-Экспресс”, 2003. – 715с.
5. www.smida.gov.ua